

Szorongás, szorongásos zavarok, szomatoform zavarok

Hidasi Zoltán

Szorongás

- Meghatározás
- Fiziológiás szorongás
- Tünetek
- Szorongásos zavarok
- Terápia
- Fogászati vonatkozások

Félelem v. szorongás

- Szorongás: (külső vagy belső) veszély előrevetítéséből adódó aggodalom
  - fenyegetés: ismeretlen, belső, bizonytalan

- Félelem: tudatosuló, reális veszély
  - fenyegetés: ismert, külső, meghatározott,

Egészséges v. kóros szorongás

- Figyelmeztető jel - vészjelzés
  - életmentő
- Adaptív a szorongás?
  - Testi sérülés, fájdalom, kilátástalanság, várható büntetés, szociális vagy testi szükséglettel kapcsolatos frusztráció
- Segít-e a megoldásban? (kiváltó ok kezelése, megelőzése vagy a következmények csökkentése)

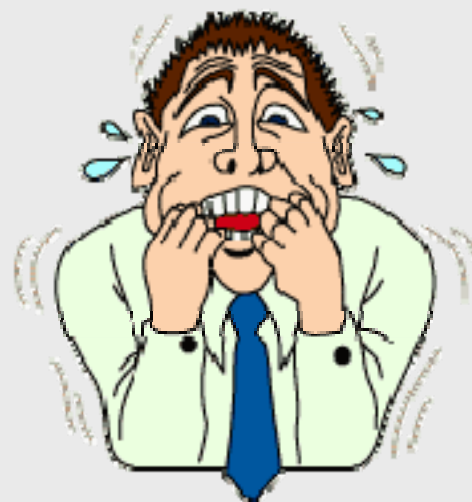

A szorongás tünetei

- Szubjektív - pszichés - verbális
  - kellemetlen érzelmi állapot
  - tanulás, figyelem, asszociációk
  - érzékelés, gondolkodás
- Viselkedésbeli – motoros tünetek
  - pszichomotoros gátoltság vagy agitáció (nyugtalanság), mimika, gesztusok
- Vegetatív tünetek

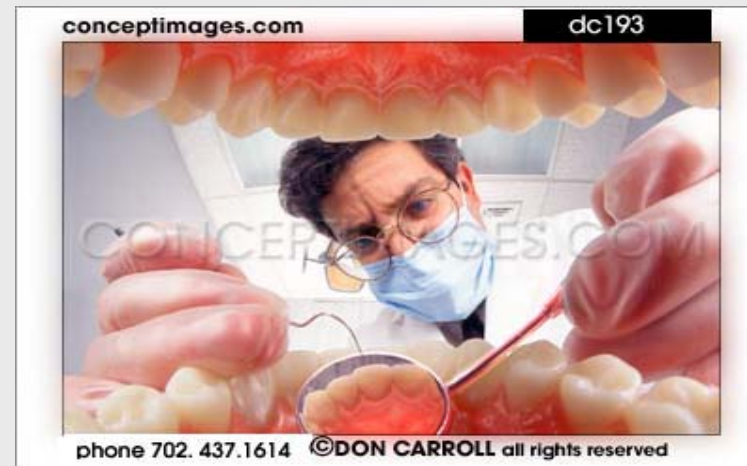
Vegetatív tünetek

- Izzadás, kipirulás, elsápadás
- hipertenzió
- tachikardia, tachipnoe
- palpitáció
- ájulás(érzés), szédülés
- szájszárazság
- hasmenés
- hányinger
- gyakori v. sürgető vizelési inger
- hiperreflexia
- pupilla tágulat

Szorongás a fogászatban

- gyakori - általános
- state - trait szorongás
- szorongásos zavarok
- szorongásoldás

Szorongásos zavarok (DSM IV TR)

élettartam prevalencia: 30.5% nő, 19.2% ffi

- Pánik zavar és agorafóbia
- Specifikus fóbia és szociális fóbia
- Kényszerbetegség (OCD)
- Poszttraumás stressz zavar
- Generalizált szorongás
- Egyéb szorongásos zavar
  - általános egészségi állapot miatt
  - Pszichoaktív szer okozta szorongásos zavar

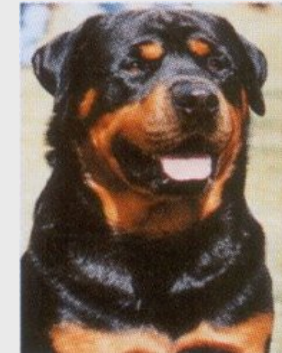

Pánik zavar, agorafóbia

- élettartam prevalencia: 1.5-5%
- Pánik rohamok (20-30 perces – extrém súlyosságú szorongás, halálfélelem, palpitáció, veritékezés, remegés, fulladásérzés, mellkasi fájdalom, hányinger, szédülés stb.)
- Anticipátoros szorongás
- Agorafóbia: nyilvános/zsúfolt helyektől való félelem

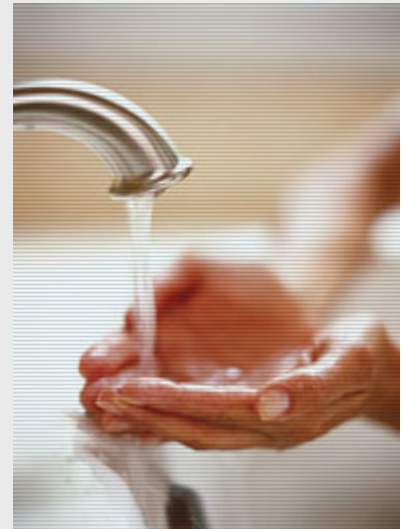
Specifikus fóbiák, Szociális fóbia

- Fóbia: Intenzív, inadekvát félelem egy bizonyos tággyal, körülménnyel vagy szituációval kapcsolatban
- (indokolatlan, jelentős, tartós)
- 6 havi prevalencia: 5-10%
- Expozíció: azonnali, kifejezett szorongás
- Típusai: állatokkal kapcsolatos, természeti környezettel kapcsolatos (pl. vihar, víz), vér-injekció-sérülés típus, szituációhoz kötött (pl. repülőgép), egyéb
- Szociális fóbia: szociális helyzet, figyelem

Obszesszív-kompulzív zavar (OCD)

- élettartam prevalencia: 2-3%
- obszesszió - kényszergondolat (visszatérő, perzisztáló, intruzív, szorongást keltő gondolatok)
- kompulzió - kényszercselekvés (repetitív viselkedés vagy mentális tevékenység, következménye a kényszergondolatnak)
- Én-idegen (abszurd, irracionális)
- tünetmintázat (kontamináció, kóros kételkedés, kényszerkésztetés, szimmetria stb.)

Szorongásos zavarok terápiája

- Farmakoterápia
  - Benzodiazepinek (alprazolam, clonazepam)
  - Buspiron
  - Antidepresszívumok (SSRI, heterociklikus, MAOI, egyéb)
- Pszichoterápia
  - Kognitív-viselkedés terápia
  - relaxáció

Szomatizáció

- Szomatizáció: szomatikus panaszok/tünetek, pszichés eredettel
- Szomatoform zavarok
  - Szomatizációs zavar
  - konverziós zavar
  - hipochondriázis
  - test-diszmorfiás zavar
  - fájdalom zavar
- Egyéb pszichiátriai betegségek, szomatikus tünetekkel

Pszichiátriai zavarok szomatikus panaszokkal/tünetekkel

- Szomatoform zavarok
- Hangulatzavarok
- Szorongásos zavarok
- Étkezési zavarok
- Szkizofrénia és egyéb pszichózisok
- Pszichoaktív szerekkel kapcsolatos zavarok
- Organikus pszichiátriai zavarok

Szomatizációs zavar

- Élettartam prevalencia: 0.2-2% (női nem)
- Számos szomatikus panasz, több szervrendszerre kiterjedően (fájdalom, gasztrointesztinális, szexuális, pszeudoneurológiai)
- krónikus, 30 év alatt kezdődik

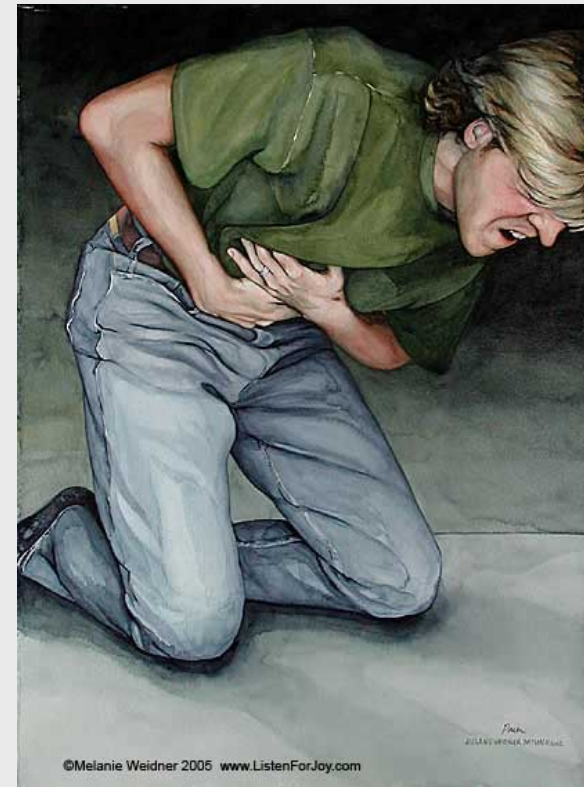
Konverziós zavar

- ffi : nő 1:2 - 1:10 prevalencia?
- Egy vagy több neurológiai jellegű tünet, neurológiai eredet nélkül
- Tünetek:
  - motoros (akaratlan mozgások, tik, rohamok, bénulások, állá- járászavar stb.)
  - szenzoros (anesztézia, vakság stb.)
  - vizscerális (hányás, hasmenés, ájulás)

Hipocondriázis

- 6 havi prevalencia: 4-6%
- Súlyos betegségről való meggyőződés
- Testi tünetek, érzetek félreértékelése
- Fennmaradó meggyőződés,
- ezzel kapcsolatos elfoglaltság

Szorongásos - szomatiform zavarok

- félelem
- szorongás
- depresszió
- vegetatív tünetek
- testi panaszok
- testi tünetek

